

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ (АСИСТЕНТСЬКОЇ)**

підготовки здобувачів
рівня вищої освіти доктор філософії
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 011 Науки про освіту
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
«Освітні, педагогічні науки»
(назва програми)
мова навчання – українська

Розробники:

Сипченко О.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Цибулько Л.Г., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № __1__ від «28» серпня 2019 р.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“28” серпня 2019 р. протокол №__1__

1. Опис практичної підготовки

Найменування показників	Характеристика практичної підготовки	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 300	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	4-й	4-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи здобувача – 14		
	Практичні, семінарські	
	Самостійна робота	
	300 год.	
Вид контролю: диференційований залік у формі звіту		

Метою проходження (асистентської) практики є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати науково-дослідницьку діяльність, організовувати викладання дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог нормативного, наукового та навчально-методичного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальних досягнень здобувачів, застосовувати сучасні технології організації та проведення позааудиторних заходів відповідно до плану куратора академічної групи, здійснювати їх психолого-педагогічний аналіз

Основними **завданнями** (асистентської) практики є:

– ознайомлення з основними законодавчими документами, що регулюють освітній процес вищої школи;

- удосконалення знань про структуру і зміст освітньої професійної програми вищої освіти;
- вивчення системи навчальної, наукової, виховної роботи у ЗВО, зокрема досвіду і системи роботи профільної кафедри;
- опанування технології проєктування, організації і реалізації на практиці окремих видів викладацької діяльності у вищій школі;
- формування вмінь здійснення вибору сучасних освітніх технологій, інноваційних форм та методів організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти;
- оволодіння досвідом проєктування занять у відповідності до його мети, виду, форми, виховного потенціалу та змісту навчального матеріалу;
- здобуття досвіду розробки навчально-методичного супроводу відповідної дисципліни;
- формування навичок діагностування, контролю та оцінювання ефективності освітньої діяльності здобувачів вищої освіти та власного професійного рівня й особистісного розвитку;
- удосконалення навичок професійної риторики для створення нових механізмів побудови комунікації в ЗВО та формування високої академічної культури всіх учасників освітнього процесу;
- виховання морально-етичних якостей викладача вищої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в саморозвитку і самоосвіті;
- розвиток дослідницьких навичок у конкретній професійній діяльності з дотриманням принципів академічної доброчесності та забезпечення їх дотримання здобувачами вищої освіти.

За результатами проходження (асистентської) практики у здобувачів повинні бути сформовані такі *компетентності*:

загальні:

ЗК-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-2 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-7 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-8 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

спеціальні:

СК-3 Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватись навчання.

СК-4 Обізнаність з різними ролями учасників навчального процесу.

СК-7 Здатність керувати освітніми / розвивальними проєктами.

СК-8 Прихильність до прогресу та досягнень учнів.

СК-9 Уміння пристосовувати навчальну програму та навчальні матеріали до конкретного освітнього контексту.

СК-10 Здатність проєктувати та впроваджувати освіту, яка інтегрує людей з особливими освітніми потребами.

СК-12 Уміння вести або координувати багатопрофільний освітній колектив.

програмні результати навчання:

ПРН-2 Уміти організовувати та проводити науково-педагогічне дослідження.

ПРН-11 Узагальнювати результати науково-педагогічних досліджень у формі наукових звітів різних форм (тез, статей, доповідей, презентацій, наукових проєктів, кваліфікаційних робіт).

ПРН-12 Оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної діяльності.

Критерії оцінювання результатів навчання

Результати навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти під час проходження (асистентської) практики визначаються в балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання.

Рівень сформованих у аспірантів знань та умінь після проходження (асистентської) практики оцінюється згідно із загальновизначеними вимогами системи вищої освіти України. Оцінювання здійснюється за чотирьохбальною шкалою.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на підставі наданих звітних документів, а також висновків, що відображені у відгуку-характеристиці керівника практики.

Оцінка за знання та уміння аспіранта, сформовані під час (асистентської) практики заноситься до екзаменаційної відомості лише після здачі та захисту звіту.

«відмінно» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті повні, правильні, логічні та послідовні, самостійні;

«добре» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті з деякими неточностями, але логічні та послідовні;

«задовільно» – поверхове висвітлення матеріалів практики, наприклад, неглибокий аналіз матеріалів; відповіді на захисті достатні, з деякими неточностями у змісті та логіці побудови, виконувалися з допомогою викладача, колег, конспектів тощо;

«незадовільно» – фрагментарне виконання поданих матеріалів; відповіді невірні, необґрунтовані.

Результати практики оцінюються за 100-бальною шкалою, наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та накопичувальна 100-бальна

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100 балів	відмінно
89 – 75 балів	добре
60 – 74 балів	задовільно
26 – 59 балів	незадовільно
0 – 25 балів	неприйнято

Якщо **аспірант був відсутнім** на заняттях (асистентської) практики – до захисту звіту **не допускається**.

Якщо *аспірант був відсутнім* на заняттях практики через *поважні причини* (хвороби – за наявності медичної довідки), він може отримати індивідуальне завдання від наукового керівника (за погодженням із завідувачем кафедри педагогіки вищої школи).

Відповідно до 100-бальної шкали, оцінка виставляється за певні види роботи, наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Види діяльності для оцінювання (асистентської) практики

Види оцінювання	Бали
1. Педагогіка вищої школи	40-60
<i>Викладацька діяльність</i>	15
<i>Методична робота</i>	15
<i>Виховна діяльність</i>	15
<i>Науково-дослідна</i>	15
2. Психологія вищої школи	20-30
Захист практики	10

Максимальний бал (асистентської) практики аспірант отримує за:

- творчий підхід до виконання теоретичних завдань практики;
- підготовку логічного, змістовного конспекту лекцій та методичних рекомендацій до семінарських/практичних занять, з повним висвітленням тематики, вибраної для викладання;
- своєчасно наданий і згідно вимог оформлений пакет звітних документів;
- повне викладення змісту виконаних робіт під час проходження (асистентської) практики (в доповіді під час звіту).

3. Структура (асистентської) практики

№, день практики	Види діяльності	Викладацька діяльність	Методична робота	Виховна діяльність	Науково-дослідна	Самостійна робота	Участь у роботі кафедри	Робота з психології
1 тиждень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності. 2. Вступний інструктаж на робочому місці. 3. Ознайомлення із завданнями практики. 4. Вимоги до оформлення звіту з практики: вступ, основна частина, висновки та пропозиції. 5. Завдання для самостійної роботи. 6. Озброєння аспірантів методичними матеріалами для проходження практики (методичні рекомендації) 7. Складання індивідуального плану проходження практики. 8. Ознайомлення з планами та науковими звітами кафедри. 9. Ознайомлення з бібліотекою кафедри. 10. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики. 		6		6	20	8	
2 тиждень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні завдання структурних підрозділів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». 2. Робота деканату, кафедр факультету гуманітарної та економічної освіти. 3. Рейтингове оцінювання роботи НПП в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». 4. Навчально-методична робота кафедри педагогіки вищої школи. 5. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін. 6. Аналіз комплексів навчальних дисциплін кафедри педагогіки вищої школи. 7. Документація кафедри. 8. Навчальна, методична, наукова, інноваційна, міжнародна, виховна, профорієнтаційна робота кафедри педагогіки вищої школи. 9. Матеріальна база кафедри. Презентація кафедри педагогіки вищої школи. 10. Сторінка кафедри на сайті університету. 11. Підготовка відповідних матеріалів про кафедру педагогіки вищої школи до звіту з практики. 		6		8	20	8	
2 тиждень	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз методів та форм навчання в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». 2. Відвідування навчальних занять. 3. Психолого-педагогічний аналіз навчальних занять (схема аналізу додається). Аспіранти мають відвідати та проаналізувати по 3 лекційних заняття та по 3 	8	8	8	6	16	4	8

	<p>семінарсько-практичних заняття різних викладачів кафедри педагогіки вищої школи факультету гуманітарної та економічної освіти.</p> <p>4. Підготовка методичних матеріалів до викладання лекцій з навчальної дисципліни.</p> <p>5. Підготовка методичних матеріалів до викладання семінарських або практичних занять з навчальної дисципліни.</p> <p>6. Проведення лекційних занять з навчальної дисципліни.</p> <p>7. Проведення семінарських або практичних занять з навчальної дисципліни.</p> <p>8. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.</p>							
3 тижд ень	<p>1. Знайомство з системою виховної роботи університету</p> <p>2. План виховної роботи факультету гуманітарної та економічної освіти. Вимоги до планування виховної роботи.</p> <p>3. Організація, зміст та форми роботи куратора студентської групи, огляд та аналіз матеріалів із виховної роботи куратора.</p> <p>4. Методика підготовки, моделювання виховних заходів.</p> <p>5. Психолого-педагогічний аналіз сценаріїв виховних заходів.</p> <p>6. Відвідування і аналіз аспірантами виховного заходу (схема аналізу додається).</p> <p>7. Організація та проведення виховного заходу</p> <p>8. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.</p>	6	6	8 4	4	20	2	8 2
4 тижд ень	<p>1. Участь у роботі кафедри</p> <p>2. Участь у проведенні наукових семінарів, конференцій кафедри, факультету, університету</p> <p>3. Участь у залученні студентів до наукової роботи, підготовці та проведенні засідання студентського наукового гуртка/товариства/проблемної групи, конкурсу студентських наукових робіт</p> <p>4. Проведення моніторингового дослідження освітньої тематики</p> <p>5. Підготовка відповідних матеріалів до звіту з практики.</p>	6	4	6	8 2	20	2	6
4 тижд ень	<p>1. Підготовка звітних документів про проходження практики та презентації.</p> <p>2. Надання звіту з практики на перевірку науковому керівнику.</p> <p>3. Отримання відгуку у наукового керівника.</p> <p>4. Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.</p>	6	4	4	4	12	2	2
	Разом 300	32	40	30	38	108	26	26

4. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про освіту», 2017.
2. Закон України « Про вищу освіту», 2014.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», 2015.
4. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.
5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266
6. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.
7. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року No 266: Наказ МОН України від 06 листопада 2015 р. № 1151.

Допоміжна

1. Біляковська О. І., Мищишин І.Я. Цюра С. Б. Дидактика вищої школи. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2013. – 360 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи : підручник за модульно-рейтинговою системою навчання / С.С. Вітвицька. – 2-ге вид. – К. : Центр навчальної літератури, 2011. – 384 с.
3. Зінченко В.О. Моніторинг якості навчального процесу у вищому навчальному закладі : монографія / В. О. Зінченко ; Держ. закл. «Луган.нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ, 2013. – 360 с
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224с.

5. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. – 262 с.

6. Моделювання професійної підготовки фахівців в умовах євроінтеграційних процесів. Монографія / За ред. С. С. Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. – Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2019. – 304 с.

7. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи : підручник – 3-є вид. / Л.Г.Подоляк, В.І. Юрченко. – К. : Каравела, 2011. – 360 с.

8. Проблеми формування професіоналізму особистості та діяльності майбутнього фахівця в контексті вимог євроінтеграції : колективна монографія під наук. ред. проф. О.С. Цокур. – Одеса : СПД Бровкін О.В., 2012. – 160 с.

Підведення підсумків практики

Після закінчення практики аспіранти звітують про виконання її програми. Звітним документом є **письмовий звіт з практики**.

У звіті з практики повинні буди обов'язково заповнені такі дані:

1. Календарний графік проходження практики із вказівкою назв та видів робіт (згідно із програмою практики), термінів виконання та примітками про виконання (завіряється керівниками практики).

2. Робочі записи, які аспірант робить протягом виконання завдань практики і які відображають особливості виконання цих завдань.

3. Відгук наукового керівника про роботу аспіранта протягом проходження практики.

Письмовий звіт з практики має містити матеріал про виконання завдань практики.

Вимоги до оформлення звіту

1. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту – 20-30 сторінок друкованого тексту.

2. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина

Висновки та пропозиції.

Звіт про проходження практики захищається аспірантом (з диференційованою оцінкою) у комісії, створеній на кафедрі педагогіки вищої школи. До складу комісії входять наукові керівники аспірантів і завідувач випускової кафедри. До захисту допускаються тільки ті аспіранти, які виконали всі передбачені програмою практики види робіт і своєчасно здали оформлені звіти про практику. На підставі захищеного звіту, відгуку наукового керівника, обговорення результатів за участю членів комісії, приймається остаточне рішення про оцінку практики. Оцінка за практику вноситься у заліково-екзаменаційну відомість за підписами членів комісії.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗВІТ

про проходження (асистентської) практики
третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
в галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Термін проходження практики : з «__» _____20__ р. по «__» _____20__ р.

Оцінка: за національною шкалою _____ (прописом)

Керівник практики

_____ (прізвище, ініціали)

«__» _____20__ р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЩОДЕННИК (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ

здобувача третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
в галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
виконання індивідуального завдання
(асистентської) практики

з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

ПІБ аспіранта

№ п/п	Назва етапів роботи та питань, які повинні бути розроблені відповідно до завдання	Термін виконання	Показники керівника про виконання завдань
(20__ р. - 20__ р.)			
1	Прибуття аспіранта на практику		
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці		
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником		
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № ... Назва заняття № ... Назва заняття		
5	Проведення лекцій № ... Назва лекції з Н/Д		
6	Підготовка методичних рекомендацій до викладання (семінарських/ практичних) занять з Н/Д № ... Назва заняття № ... Назва заняття		
7	Проведення (семінарських/ практичних) занять № ... Назва заняття з Н/Д		
8	Підготовка та проведення виховного заходу		
9	Організація роботи наукового гуртка		
10	Виконання завдань з психології		
11	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики		
12	Надання роботи на перевірку науковому керівнику		
13	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП (з Н/Д за якою закріплений аспірант)		
14	Захист практики		

Аспірант

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник практики

(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Календарний графік проходження практики

№ з/п	Назви робіт	Дата проведення	Академічна група	Тема	Вид занять
1	Прибуття аспіранта на практику				
2	Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці				
3	Ознайомлення з місцем роботи аспіранта та надання йому чітких і конкретних рекомендацій про те як він повинен виконувати програму з практики та його контролю діяльності науковим керівником				
4	Підготовка методичних рекомендацій до викладання лекцій з Н/Д № ... Назва заняття № ... Назва заняття				
5	Проведення лекцій № ... Назва лекції з Н/Д				
6	Підготовка методичних рекомендацій до викладання (семінарських/ практичних) занять з Н/Д № ... Назва заняття № ... Назва заняття				
7	Проведення (семінарських/ практичних) занять № ... Назва заняття з Н/Д				
8	Підготовка та проведення виховного заходу				
9	Організація роботи наукового гуртка				
10	Виконання завдань з психології				
11	Підготовка звіту з практики та презентації до захисту практики				
12	Надання роботи на перевірку науковому керівнику				
13	Отримання відгуку у наукового керівника та НПП (з Н/Д за якою закріплений аспірант)				
14	Захист практики				

Затверджується та надається окремим додатком до щоденника з практики

Керівник практики

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук
керівника про проходження (асистентської) практики
ПІБ аспіранта
на кафедрі педагогіки вищої школи

У період практики аспірант(ка) *ПІБ аспіранта* працював(ла) над оформленням необхідних навчально-методичних матеріалів для проведення лекційних, практичних/семінарських занять, виховних заходів, організації роботи наукового гуртка

№ п/п	Назва Н/Д (кредитного модуля)	Форма занять	НПП за Н/Д	Назва заняття
1		лекція	Прізвище ініціали викладача	Назва лекції №1
				Назва лекції №2
				Назва лекції №3
		семінарських або практичних	Прізвище ініціали викладача	Назва занят №4
				Назва занят №5
				Назва занят №6
	виховний захід	Прізвище ініціали викладача		
	І т.д.			

У процесі роботи аспірант(ка) *ПІБ аспіранта* проявив(ла) себе як ініціативний(а), працелюбний(а) і відповідальний викладач. Продемонстрував(ла) гарні теоретичні знання і вміння самостійно вирішувати

- планування навчальних занять з робочою програмою кредитного модуля;
- розробки змісту, проведення структурованого навчального матеріалу та проведення занять різних видів;
- забезпечення послідовності викладення матеріалу та міждисциплінарних зв'язків;
- організації та керування пізнавальною діяльністю студентів, формування у студентів критичного мислення;
- вибору методів та засобів навчання і контролю студентів;
- контролю і оцінки результатів та проведення корекції процесу навчання;
- організації та аналізу своєї педагогічної діяльності;
- аналізу навчальної та навчально-методичної літератури і використання її в педагогічній практиці

Вважаю, що аспірант(ка) *ППП аспіранта* програму практики та індивідуального завдання виконав(ла) в повному обсязі та заслуговує оцінку «_____».

Аспірант

(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник практики

(підпис) (прізвище та ініціали)